

LOCUS DEBILIS

Nová tvorba Františka Dryjeho se opět vypořádává nejen s problémy tvorby a dědictví meziválečných avantgard, ale především s každodenní vnitřní i vnější realitou, v níž opět nalézá nevídané a neslýchané.

Epilog aneb Metafyzika

*Pytel sebou hází na mostě Carrousel
a oblaka plují dál když vysypala všecko zrní
Je večer nikdo nezaplakal a nikdo se nevrátil
ke dveřím*
Vratislav Effenberger

A přece bezvědomě, nechť procitáš
Jsi plný černých děr a rozlámaných střepů
Uzavřen v konturách všech myslitelných obrazů
banálních, únavných i chvalně konejšivých
V představách žvanců zmuchlaných prostěradel
Náročných domicilů
A zcela věrných
snad jen nepatrně neúčastných
slin

Setřeš si krvavou šmouhu z bělma
Posnídáš pavouky
s nechutnou chutí
Uchopíš myšlenky jak dráty spadlé na zem...
Však vzápětí a v plném rozdvojení
udeří neklid
utkvělá vzpomínka
na cestu, která končí
v mámivém začátku
Na druhé, arkadické straně
mostu Carrousel

Jdeš tedy ránem
V ulici osychá klavírní výtah Noci
Ten letmý zbytek převrácených židlí
Odlivu zálivek půlnocních zřítelnic
Jdeš, kráčíš, polykáš snad pátý perný perník
Nádherná Sidonie pohladí po vlasech
opilou vílu Insomnií
měkoučkou utěrkou utře
tři lysohlavé tváře tří kolemjdoucích Bubáků
Z kapes ti padají nestálá ochromení
Ochranné úderky slábnoucích vektorů
Průniky doméčka holených úběžnic
A slabin

Popelem vyhlížíš
kouřový signál toxických bytostí
ukrytých v modravém agaru Petriho misky –
Hledáš ta živoucí média Měsíce
Zubaté Selenity
co kapku po kapce
jímají do zrcadel
svažené horké mléko tmy
hovory obhrublých červených luceren
a květinové gradienty
zčernalý háček haiku v slunečním větru

Most Carrousel se blíží
je ráno večer noc
už na tom nesejde
anachronický pán s velikým křivým nosem
Gerda a Káj se mění v zlé fantomové bolesti
na něž se věru nedá spolehnout
tak jako na Smrt
Jež bude modrá, anebo nebude už vůbec
Jdou sebou všechny ulice
kanály, mříže, hluché průchody
ba celé domy se lámou do tvých tepen
se vším tím haraburdím
žvanivých majitelů lokalit
až dojdeš, dorazíš, přistaneš v cípku

tázavě zdviženého obočí
v mimickém gestu
které kouše
strneš

Most Carrousel tě míjí
všech dvanáct pilířů kráčí jak Chagall
utržený ze řetězu
z nábřeží vyrvané zubaté okraje
ze kterých trčí na dřevě ohlodané asfaltové kosti
Krvavé chuchvalce náhodných kolemjdoucích
pomalu stékají betonem balustrád
z náplavky prorůstá...
Stvol-mrtvol přetažených strun

Most valí rondelem
před sebou prázdný vzduch
z něho se utrhnou smuteční řetězy
lepí se jako éterický proud
most v dravém rozkmitu
nadoraz drtí hradby domů
aut, stromů, tramvají
všechny ty výkvěty nebeské secese
břednoucí městovina padá do říční tlamy
Již není okolí
Řeka řve bolesti
Most Carrousel se zdvihá na zadní
trhá si z břicha zábradlí a tučné houby
mokvající dlažby
háže je dolů do lůna Tem a Zel...
...Danajské berně létají z ústí do úst

Do řeky natekly už celé Vinohrady
Pankrác a Podolí
i hrůzou orosená výstavní síň Mánes
bývalí Zpěváci a chvatné kroky noční tmou
všechna, ach, tolik znárodněná divadla
blány a blány věžatých kostelů
ožralých u Anděla

Nalevo od hlavy vrásní se se kámen kost
Smíchovské nádraží, a jeho noční host...

Most Carrousel se bortí
úderem vlastní rozeklané mysli
zbyly z něj čtyři prázdné modré řasenky
chomáče v řečišti lejzrových sofismat
zválené na tripu dvojhavlých žurnalistů
signálních soustav naběhlých Ptáků Noh
a jejich zaručených zpráv
o pádu mostu Carrousel

Jenž v kolotoči klatém bezčasi
Zas modrá rudou nudou
A nikde nezačíná
a nikde nekončí

Když není

Z cyklu *Na druhé straně mostu Carrousel*,
2010–2011

Dračice¹

*Především symbolizoval prima materii,
látku kterou je třeba hledat na počátku práce.*
Fulcanelli

ACH, synu, střež se dračice!
řeky která ti vtéká do hlavy
úzkostným ústím
svým měkkým, živorodým raním snem
rychlíkem trhajícímcancoury zábradlí
vplouvá na vyprázdňených vlnách alkoholu
v objetích, která už léta trvají příliš dlouho
která se plní rozsypaným práškem na čekání
hormony, morfíny, endorfiny
ta, která požívá svou prostou mysl jako revoluce
vítězná tažení polucí a slovních her
ta, která kráčí jako rypadlo

klátí se mužskou chůzí bohyně Hermafroditě
ach, ano, v draku je skryto dítě
mé kruté dítě
jež saje ze starcova prsu hustý sonorní smích
dračice hluboká a černá a plná
hloubená studna toho nejhlubšího studu
noří se z čiré nevědomosti
chce si hrát
prastará žena-dítě, o níž jsme toho tolik četli
žena-vamp-dítě-dračice
Venuše růžovobezprstá
disharmonická, splavná
stolistá komedie plná omylů
plná živelních zábran
jimž znovu puká srdce zvonu
neuvědomělých lubrikantů
předvěký automat, po střechu přeplněný
spouští

a pralesem
vhod pravé slovo, heslo, zaklínadlo
odpověď sfinze
chtonickou kletbu, rohlík-šém
ten nenápadný půvab bodu G
dračice zvolna procitá z nepřetržitěho bdění
v prstech si promne labia zduřelá kolem rtů
hladí svou hadí sílu
vystříkne jako kocour, vrní, spřádá nit
princezna, kterou překvapila pohádka –
ta o princezně požírající draky
krev v lících kostech
vzedmutý pahrbek
kloaka lokál vzduť elasti
sonograf drnčivých dračích slin
tak prázdná – prázdná kompromisů!
vši – nebo nic
nic – nebo nádherná žraločí dračice
pod mostem Carrousel

Pozdravuju tě, vypuštěnej modrej voceáne!

Slabé místo

*...prostor, který nemá jiný původ než řeč samu,
řeč, která zpochybňuje veškerý původ.*
Roland Barthes

*...zatímco generace experimentátorů třicátých
let osvobozovala literaturu z kanonické sevrě-
nosti a literárních klišé, v postmoderním kon-
textu tento způsob psaní, navzdory své nezpo-
chybnitelné sofistikovanosti, ztrácí nejen sílu,
ale i smysl. Medové kuželky pak představují
spíše fosilní reziduum dávných poetik.*
Eva Klíčová

Tak teda srdce na laně
bylo mi vždycky sladkodivno u srdce
nad verši, v kterých ten zaručený orgán
mele a bije z posledního
a posléz hrá svou žalnou píseň na housle
takové klišé!

říkal jsem, volal vůkol dokola
že i ten Effenberger, *sceptique pyrrhonien actif*
srdce své nezárodné zalasoval hravě
bylo to jeho – naše – moje – slabé místo?
locus asthenes
locus debilis
ba locus enervatus exilis?
obřadně posraná, ach, pata achillova

kupírování uší, ocasů, docela celých hlav
nevzniklo přece jako nákej
nabřískle blbej canus body-art
z plezíru snobů-kreténů jak dnes
tehdy ctil totiž hlídač-pes
ocas svůj, uši jako slabé místo
jež odstraněno musí být
– jak starej páprda na skále tarpejské –
aby psy vlci, racci, snědí orli skalní
ba i ten baribal
neměli za co chytat do zubů

(bezpečná nová auta maj také... slabé místo
a při nárazu na roh prý pohoří i šampioni?)

co dělat s takovou Sudlicí-Orákulkou
prezidentovic dobytek prý zase nectí ucha
ústavy³
a dobytčovic prezident se tomu ještě chláme
UCH ústavy musí být respektován!
(říkal to včera v televizi jeden pán
který ni čertu za blata dán nebyl)
...i kdyby táta z truhly pazneht vytrčil!

dějou se, dějou kruté věci zlé
civilizace se nám, hošku, v limby poroučí

jest přece TVORBA ROZVINUTÍM PROTESTU
ať si to konečně železem žhavým, ostrým
do oschlých zbytků vpálí svých
fragmentů malých mozků zkrněných
ti rozbučení mladí bohemisté
klíčové chuděry
co nadřely se na červeně diplom
(jak bohďa prcající, ach, nečasovic koně⁴)
šroubující funebráci
ty madly z pitevny
filatelisté pro jazyk český
rozumubradní výhradní zahrádkáři, kteří
candidovi

ani lem kolíku olíznout nejsou právi
teror-etikové a vědci laterární
post humus strukturalisté postní
starýho dobrýho chudáka autora
až pětkrát denně pohřbívající kanci
a kancyně
barthesovic venca jim spadnul do voka
(u nohy)
skučej a ryčej
až se jim v podbřišku letlampa vžála
osvícen celej ten neskutečnej bordel v jejich
hlavách

temnota v žánrech
v postupech tvárných... tvář modu spící báze
balábile

v bujících registrech avantgardně
anachronických
v štelářích způsobů anachronicky
avantgardních

v skonale fosilních reziduích
dávivě dávných... POETIK
(dokonce jim prý někdo zmastil androšpoetiku
vulgáris z masa vymaštěnců krakev!)
A tak se atakují jako z partesu
prase per se!
aby se vyznalo
medové kuželky v paprscích jantarových
žbrundá

prase se v partu
hrubě
nevyzná

a venca barthesovic, ten prďák!
průsvitný motýl lampy let
PRSKL A ZHASL DOCELA

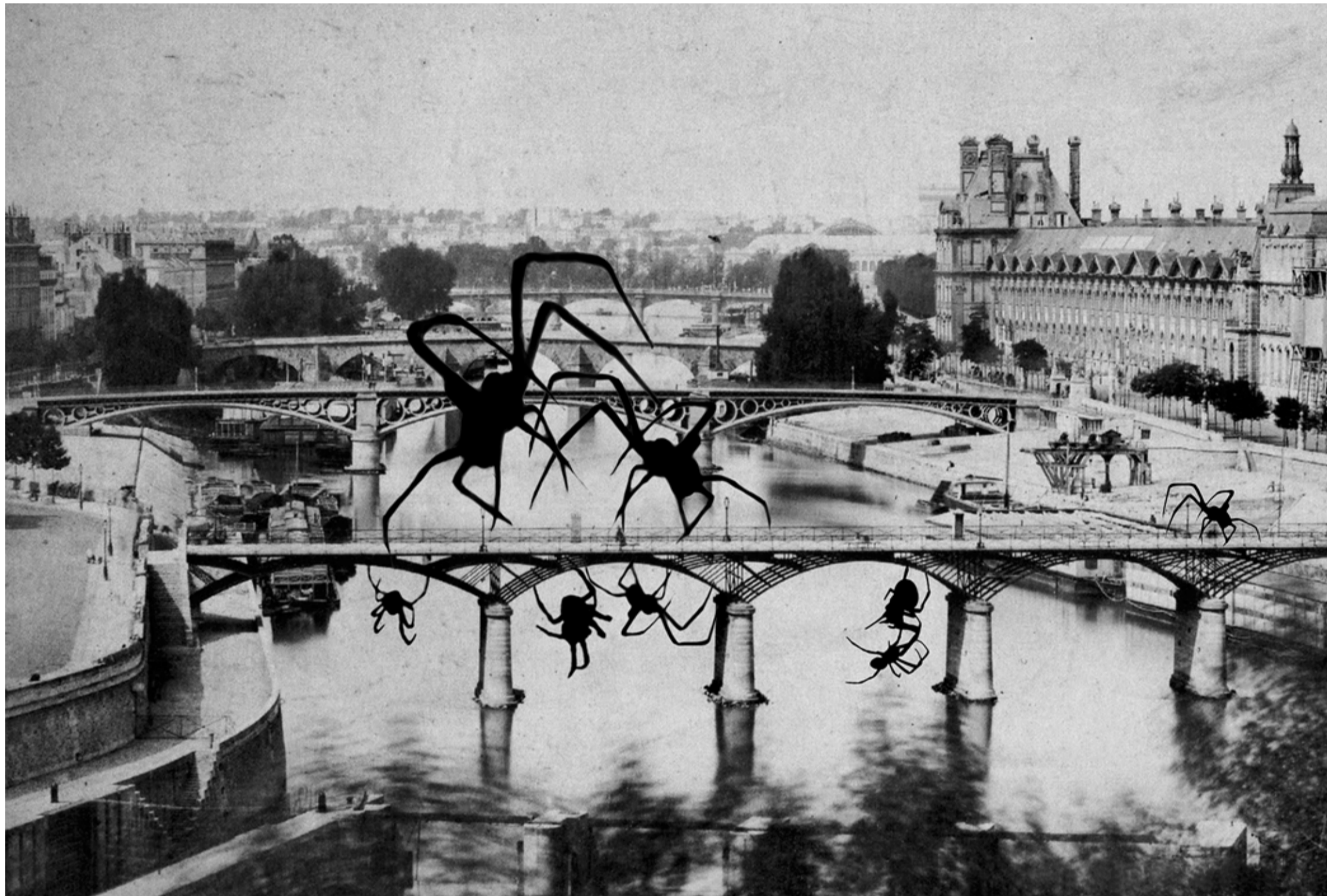
Objektivní náhoda

*Náhoda je způsob projevu vnější nutnosti,
která si razí cestu v lidském nevědomí.*
André Breton

Rozbité veličiny
Rozlitý dětský pláč odtéká do kanálu
A starý džbán, jak známo, nejvíc skučí
Konstrukce splývá s destrukcí

Ta baba žvaní, i když polyká
Sousta jdou tmou
Tma po nás hází oknem
Co je to leskymo?
V Hyberské ulici stínují stíny
Hrbaté slunce tahá za nejkratší konec

František Dryje

Zuzana Tomková: Le Pont du Carrousel, 2011

Byly to asi metastázy... asi
A klidu dojdeš jenom v podzemí
Zapomenuté sny jsou prostě fotogenické

Vzorce se opakují
Sobecký žen
Prázdná a povlak v kalhotách
Proklaté tělní tekutiny...
Nebýt si... nebýt po chuti

Lid stojí ve frontě
Už devadesát osm hodin
Některý svírají v podpaží karimatky
Matky a dcery
Otcové a děti
Čekají mlčky
Na tvářích len a touhu únavy
Únavu touhy
Tu a tam tichý šepot
...jako když pouští tramvaj pralesem

Zástupy vstupují do Víta svatého
Ach, Víta kletého, ach, Víta nejedlého
Státého pod obraz nehezských českých pánů
Po starých zámeckých schodech
Poscho Dech nahoru
Jsou cizí vzájemně, a přece kurva-blízcí
Lidskosti by ses snadno dořezal
Dívka na prahu prvního krvotoku
Maminka v kočárku
Pět batolecích ruček

Zestárlý úředník, jací se dnes už věru nedělají

Vltava stoupá, vždyť ona také vystupuje k Hradu
Záplavy lásek, mží a nenávisť

A chlapec, jemuž voda vzala všechn úsměv
Kráčejí vzhůru
Korunou krouží supi
Zažeň je!
Korunou brouzdá černý netopýř
Zabij ho!
Zabij je! Zabij nepřátele drátu!
Klenoty poblíž láskou nehněvanou

V Hyberské stínují horkovzdušné stíny
Šest dívek na kufrech
O Wagons restaurants a Wagons lits
Zlovolní pesimisté syčí jak srostlé zvony
Průseky vašich ztuhlých pohledů
Všech vašich tupých úhlů
Zátylků zlatohlávků

Měděných jedů krůpěje
A zbrusu nové syntetické opium
Lidstva jsou dnové první poslední
Tak málo másla bylo letos slunečního svitu
Deprese klečí v hlavách postelí
(Jako by Kubínovi z voka vypadla)
A v nohách dívek putujících k lednu
Roklemi před svítáním

A zatím na Ceylonu mladí Madagaskařané
Zpívají táhlé písně plné touhy
Ve stejné chvíli mladí Srílančané
zpívají na Madagaskaru písně plné zármutku
Příští rok prý zapojí se Grónsko
Napřesrok Aljaška
Alenže kdoví, kdoví, kdoprýví
Že to je poloostrov!
Sotva říct

Jeden den Denise Ivanoviče
Hazardovali jsme s důvěrou holičů
Ó, hazard obžektif!

A to se neodpouští

Z cyklu *Objektivní náhoda*, 2013

- 1 Dračice (řeka, obec Františkov, Vitorazsko, jižní Čechy). – „Celý úsek cesty měří asi jeden kilometr, cesta je ale místy mírně náročná. Po pravém břehu řeky se zvedá skála, která je částí Kolibačného kopce a nádherně doplňuje celou scenerii divoké horské řeky a bujného lesa.“ (zahradnikovaja.blog.cz)
- 2 auto.idnes.cz/crash-test-na-roh-auta
- 3 „Prezident Miloš Zeman jmenováním premiéra Jiřího Rusnoka bez podpory politických stran znásilňuje ducha ústavy. Myslí si to politolog z Univerzity Karlovy Josef Mlejnek.“ (zpravy.idnes.cz, 26. 6. 2013)
- 4 Spolupracovníci premiéra Petra Nečase inkasovali loni statisícové odměny. A nejde jen o Nečasovu pobočnici Janu Nagyovou, jejíž hrubý plat se podle serveru Aktuálně.cz loni v březnu vyšplhal na 273 tisíc korun. Rekordní částka vyskočila především díky mimořádné odměně 190 tisíc korun. Základní plat vrchní ředitelky kabinetu premiéra Nagyové totiž činí jen 33 590 korun, dalších 49 600 korun jsou příplatky. Premiér Nečas se ale Nagyové zastává. „Moji lidé dřou jako koně. Standardně 12 hodin denně. K tomu často i víkend. Ale o platy přece nejde, jde o to, atakovat mé okolí a potažmo mě. Vyfabrikovat nějaký takzvaný skandál,“ reagoval Petr Nečas pro Mladou frontu DNES. (zpravy.ihned.cz, 18. 1. 2012)

František Dryje (nar. 1951) je básník, prozaik a esejista. Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy, od roku 1979 je členem Skupiny českých a slovenských surrealistů. V roce 1994 se stal šéfredaktorem časopisu Analogon, řídí Edici Analogonu, v níž vycházejí zejména básnické, prozaické a esejistické texty členů skupiny. Autorsky se podílel na skupinových samizdatech Otevřená hra (1979), Sféra snu (1982), Proměny humoru (1984), Opak zrcadla (1986), Gambra (1989) aj. Knižně vydal: Požíraný druh (Edice Analogonu 1994), Muchomůr – génus noci (Votobia 1997), Mrdat (Torst 1998), Šalamounův hadr (Arbor vitae 2002), Druhé Desatero (Ateliér Šupina 2004), Surrealismus není umění (Concordia 2005), Vlci (Arbor vitae 2010), Devět způsobů, jak přijít o rozum (Pulchra 2012), Ach! Angažovaná poezie A. D. 2013 (Petr Štengl 2013).